

ARKAN & ERGİN
Audit, Tax, SAS
Turkey

ÜCRET GELİRİ ve DİĞER GELİRLER

VERGİ REHBERİ

Önsöz

Hatırlanacağı üzere;

7 Aralık 2019 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 7194 sayılı Kanunla, ister tek işverenden isterse birden çok işverenden alınmış olsun, belli bir tutarı aşan ücret gelirleri için beyanname verme zorunluluğu getirilmiştir. Değişiklik öncesi, tek işverenden alınan ücretler tutara bakılmaksızın beyana tabi değildi.

2020 yılından itibaren yürürlüğe giren yeni uygulamaya göre, 2020 yılı ücret gelirleri toplamı 600.000,- TL’yi aşan mükellefler bu gelirlerini Mart/2021 ayı itibariyle verecekleri yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edeceklerdir. Ücret dışında elde edilen diğer gelirlerin (**Kira geliri, temettü geliri, Eurobond faizi, yurt dışı faiz vb. gelirler**) vergi beyanına dahil edilmesi kendi koşullarına ve beyan hadlerine bağlıdır.

Yapılan düzenlemenin esasen vergi yükünü artırıcı etkisi bulunmamaktadır. Hatta yapılacak beyan, bazı durumlarda mükellefin lehine vergi yükünü azaltabilmektedir. Bu kapsamda; şahıs sigorta primleri, eğitim ve sağlık harcamaları, bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının beyannameye indirim konusu yapılabilmesi nedeniyle iade edilecek vergi tutarı doğmaktadır.

Ancak; beyannameye indirim konusu yapılacak giderlere ilişkin bazı koşullar ve sınırlamalar olduğundan, beyannamelerin uzman kişilere hazırlanmasında yarar bulunmaktadır.

Öte yandan vergi beyanı konusunda CRS adı verilen “ülkeler arası bilgi değişimi uygulamasını” da göz önünde bulundurmak gerekir. Zira vergi mevzuatına göre; Türkiye’de yerleşmiş olan kişiler tam mükellef statüsünde olup, gerek Türkiye içinde ve gerekse yurt dışında elde ettikleri gelirlerin (yurt dışı faiz, temettü, hisse senedi/tahvil satış kazancı gibi) tamamı üzerinden Türkiye’de vergilendirilirler.

Arkan&Ergin YMM A.Ş olarak; beyannamelerinizin doğru ve sağlıklı bir şekilde hazırlanması ve doğabilecek iade verginin mümkün olan en kısa sürelerde Vergi Dairelerinden nakden tahsili konusunda uzman kadrolarla size yardımcı olmak üzere hizmete hazır olduğumuzu hatırlatmak isteriz.

Saygılarımızla.

İçindekiler

YILLIK BEYANA TABİ ÜCRET GELİRLERİ VE ÜCRETLE BİRLİKTE BEYANI GEREKEN DİĞER GELİRLER (2020)	4
A. ÜCRET GELİRLERİ	4
B. ÜCRETLE BİRLİKTE BEYANI GEREKEN DİĞER GELİRLER	5
1) Yurt İçinden Elde Edilenler	5
a) 49.000 TL'lik Beyan Sınırını Aşması Halinde Beyana Tabi Olan Gelirler	5
b) 2.600 TL'lik Beyan Sınırını Aşması Halinde Beyana Tabi Olan Gelirler	5
c) Gayrimenkul satış kazançları	5
2) Yurt Dışından Elde Edilenler	6
a) 49.000 TL'yi Aşması Halinde Beyana Tabi Olan Gelirler (Menkul Sermaye İradı)	6
b) 2.600 TL'yi Aşması Halinde Beyana Tabi Olan Gelirler (Menkul Sermaye İradı)	6
c) Tutarı Ne Olursa Olsun Beyan Edilecek Gelirler (Değer Artışı Kazançları)	6
3) Özellik Gösteren Hususlar	7
C. UYGULAMA ÖRNEKLERİ	8
I) Sadece Ücret Gelirinin Bulunması	8
1) Tek İşverenden Alınan Ücretlerde	8
2) Birden Fazla İşverenden Alınan Ücretlerde	8
II) Ücret Gelirinin Yanında Beyana Tabi Diğer Gelirlerin Bulunması	9
1) Ücret ve Gayrimenkul Sermaye İradı	9
a) Ücretle Birlikte Konut Kira Geliri Var mı?	9
b) Kira Geliri Sağlanan Konut Kredi ile mi Alındı?	10
c) Ücretle Birlikte İşyeri Kira Geliri Var mı?	11
d) Kira Geliri Sağlanan İşyeri Kredi ile mi Alındı?	12
e) Ücretle Birlikte Konut ve İşyeri Kira Geliri	12
2) Ücret ve Stopajlı Menkul Sermaye İradı	12
a) Ücretle Birlikte Temettü Geliri Var mı?	12
b) Ücretle Birlikte Eurobond Faiz Geliri Var mı?	14
c) Ücretle Birlikte Hem Temettü Geliri Hem de Eurobond Faiz Geliri Var mı?	15
3) Ücretle Birlikte Stopajlı Menkul ve Gayrimenkul Sermaye İradı	16
a) Temettü Geliri ve Eurobond Faiz Gelirinden Başka İşyeri Kira Geliri de Var mı?	16
4) Ücret ve Stopaja Tabi Tutulmamış Menkul Sermaye İradı	16
a) Ücretle Birlikte Yurt Dışı Bankalardan Elde Edilen Faiz ve Repo Geliri Var mı?	16
b) Ücretle Birlikte Yabancı Şirket Hisse Senedi Temettü Geliri Var mı?	17
5) Ücret ve Değer Artışı Kazancı	18
a) Ücretle Birlikte Eurobond Alım-Satım Kazancı Var mı?	18
b) Ücretle Birlikte Yabancı Şirketlerin Hisse Senedi Alım-Satım Kazancı Var mı?	19
D. YURT DIŞINDA ELDE EDİLEN GELİRLER	19
Yurt dışında elde edilen hangi gelirler bahsettiğimiz vergi kuralları kapsamındadır?	19
CRS / Vergi Konularında Karşılıklı Olarak Otomatik Bilgi Değişimi Standardı	20

YILLIK BEYANA TABİ ÜCRET GELİRLERİ VE ÜCRETLE BİRLİKTE BEYANI GEREKEN DİĞER GELİRLER (2020)

A. ÜCRET GELİRLERİ

7194 sayılı Kanunla 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nda yer alan ücret gelirlerinin vergilendirilmesinde, 2020 yılında uygulanmak üzere önemli düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre, 2020 yılında ücret geliri elde eden mükelleflerin;

- Tek işverenden elde ettikleri ücret gelirleri toplamının GVK.103'üncü maddede yazılı tarifinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2020 yılı için 600.000 TL) aşması,
- Birden fazla işverenden aldıkları ücretler toplamının, birinci işverenden alınanlar dahil, gelir vergisi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2020 yılı için 600.000 TL) aşması,
- Birden fazla işverenden alınan ücretler toplamının gelir vergisi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2020 yılı için 600.000 TL) aşmamakla birlikte, birinciden sonraki işverenden alınan ücretler toplamının gelir vergisi tarifesinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (2020 yılı için 49.000 TL) aşması,

halinde, söz konusu ücret gelirleri yıllık beyanname ile beyan edilecektir.

Beyan sınırının belirlenmesinde, ücretlerin yıl sonundaki matrahlar toplamı esas alınmaktadır.

Düzenleme ile getirilen en önemli değişiklik; ister tek işverenden ister birden fazla işverenden elde edilmiş olsun, 2020 yılında toplamı 600.000 TL'yi aşan ücret gelirleri için yıllık gelir vergisi beyanname verilecek olmasıdır.

Bir takvim yılı içinde tek işverenden alınan ve tevkif suretiyle vergilendirilen ücretler, yıllık toplamı 600.000 TL'yi aşmadığı takdirde beyanname verilmeyecektir.

Diğer taraftan; birden fazla işverenden ücret alınması halinde, birinci işverenden alınan ücretin hangisi olacağı ücretli tarafından serbestçe belirlenecektir.

Ücret gelirlerinin beyana tabi olma durumu kendi içinde değerlendirilecek olup, diğer gelirlerin bulunması halinde bu gelirler hesaplama dahil edilmeyecektir.

Aynı şekilde; diğer gelirlerin beyan edilip edilmeyeceğinin tespitinde de ücret gelirleri dikkate alınmayacaktır.

Buna göre; 2020 yılında, birden sonraki işverenden alınan ve toplamı 49.000 TL'nin altında kalan ücretler, başka gelirler için beyanname verilse bile toplama dahil edilmeyecek, diğer gelirlerle ilgili 49.000 TL'lik beyan sınırının belirlenmesinde de ücret gelirleri hesaplama dahil edilmeyecektir.

Ücret gelirleri için yıllık beyanname verilmesi durumunda; GVK. 89'uncu maddesinde yer alan şahıs ve hayat sigorta primleri, eğitim ve sağlık harcamaları ile bağış ve yardımların beyan edilen gelirden indirim konusu yapılması mümkündür.

Ücret gelirlerinden indirim konusu yapılabilecek giderlere ilişkin ayrıntılı açıklamalara izleyen bölümlerde yer verilmiştir.

Yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden yıl içinde stopaj yoluyla ödenen vergiler mahsup edilebilecektir.

Tevkifata tabi tutulmamış ücret gelirleri tutarı ne olursa olsun, yıllık beyannameyle beyan edilecektir.

Ücret gelirlerinin beyanında belli bir istisna yoktur. Dolayısıyla; ücret gelirleri için yıllık beyanname verilmesi gerekiyorsa, ücretin tamamı beyan edilecektir.

Ücret gelirinden ilgili yılda indirim konusu yapılamayan giderler ertesi yıla zarar olarak devredilemez.

Vergi kesintisine tabi olmayan ücret gelirinde beyan sınırı yoktur. Bu nedenle; tevkifatsız ücret geliri için tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname verilecektir.

Birden fazla işverenden hem tevkifatlı hem de tevkifatsız ücret geliri elde ediliyorsa, bu ücretlerin beyan edilip edilmeyeceğinin tespitinde tevkifatlı veya tevkifatsız olmasının bir önemi bulunmamaktadır.

B. ÜCRETLE BİRLİKTE BEYANI GEREKEN DİĞER GELİRLER

1) Yurt İçinden Elde Edilenler:

a) 49.000 TL'lik Beyan Sınırını Aşması Halinde Beyana Tabi Olan Gelirler

- Vergi stopajına tabi tutulan işyeri kira gelirleri,
- Tam mükellef kurumlardan elde edilen temettü ve kâr paylarının yarısı,

b) 2.600 TL'lik Beyan Sınırını Aşması Halinde Beyana Tabi Olan Gelirler

- Vergi stopajına tabi tutulmayan işyeri kira gelirleri,
- Her çeşit alacak faizleri,

c) Gayrimenkul satış kazançları

- Gayrimenkul (arsa, arazi, konut vb gibi) alım satım kazançları yıllık gelir vergisi beyanına tabidir. Sağlanan kazançların 2020 yılı için 18.000 TL'si vergiden istisnadır. Eğer satın alma ve satış tarihleri arasında 5 yıl geçmiş ise elde edilen kazanç vergiye tabi olmaz.
- Sadece istisnayı aşan kısım beyana dahil edilir. Örneğin; 2020 yılında elde edilecek 40.000 TL tutarındaki net değer artış kazancının $(40.000-18.000) = 22.000$ TL'lik kısmı beyan edilecektir.

2) Yurt Dışından Elde Edilenler:

Vergi mevzuatına göre; Türkiye'de yerleşmiş olan kişiler tam mükellef statüsünde olup, gerek Türkiye içinde ve gerekse yurt dışında elde ettikleri gelirlerin tamamı üzerinden Türkiye'de vergilendirilirler. Dolayısıyla, gerek yurt içi aracı kurumlar vasıtasıyla veya yurt dışında bulunan banka hesapları yoluyla gerçekleşen yurt dışı kazançlar Türkiye'de yıllık beyan esasında vergiye tabi olmaktadır.

Bu konuda ayrıca CRS adı verilen ülkeler arası bilgi değişimini de göz önünde bulundurmak gerekir. Bilindiği üzere; ülkeler, uluslararası mükellefler nezdinde vergi kayıplarını önlemek amacıyla uluslararası bir iş birliğine imza atmışlardır. Bu anlaşma, OECD tarafından 13 Şubat 2014'te "Common Reporting Standart" (CRS) adı altında kamuoyu ile paylaşılmıştır. Mevcut dönemde CRS'i uygulamayı taahhüt eden 100'ü aşkın sayıda ülke bulunmakta olup, Türkiye de bu ülkelerden biridir.

Bu çerçevede, Türkiye'deki finansal kuruluşların OECD Ortak Raporlama Standartları (CRS) çerçevesinde imzalanan milletler arası bilgi değişimi anlaşmaları gereği, hesap sahiplerinin vergi mukimliklerine ilişkin belirli bilgileri toplama ve Gelir İdaresi Başkanlığı'na (GİB) raporlama sorumlulukları bulunmaktadır. Konuya dair Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın paylaştığı son dokümana göre; yurtdışında hesabı olan Türkiye yerleşiklerinin finansal bilgileri diğer ülkelerden Türk Makamlarına (2020 yılında 2019 bilgileri paylaşılmaktadır) bildirilecektir.

a) 49.000 TL'yi Aşması Halinde Beyana Tabi Olan Gelirler (Menkul Sermaye İradı)

- Türkiye Hazinesi'nin çıkardığı Eurobond faiz gelirleri,
- Tam mükellef kurumlar tarafından yurtdışında ihraç edilen tahvil faizleri,
- Tam mükellef varlık kiralama şirketleri tarafından yurtdışında ihraç edilen kira sertifikalarından sağlanan gelirler,

b) 2.600 TL'yi Aşması Halinde Beyana Tabi Olan Gelirler (Menkul Sermaye İradı)

- Yurtdışı Bankalardan elde edilen mevduat faizi ve repo geliri,
- Yabancı ülkelerde çıkarılan bonoların faizi,
- Yabancı ülkelerdeki şirketlerin hisse senetlerinden elde edilen temettü gelirleri,
- Yabancı ülke yatırım fonları/yatırım ortaklıkları gelirleri,
- Yabancı ülkelerdeki vadeli işlemler ile türev ürünlerden elde edilen gelirler

c) Tutarı Ne Olursa Olsun Beyan Edilecek Gelirler (Değer Artışı Kazançları)

- Türkiye Hazinesi'nin çıkardığı Eurobond alım-satım kazançları,
- Türk özel sektör şirketlerin yurt dışında ihraç ettiği tahvillerin alım-satım kazançları,
- Yurt dışında işlem gören yatırım fonları alım-satım kazançları,
- Yabancı ülkelerdeki bonoların alım-satım kazançları,
- Yabancı ülkelerdeki şirketlerin hisse senetlerinin alım-satım kazançları,

3) Özellik Gösteren Hususlar:

Yukarıda sayılan kazançlarla ilgili olarak;

- 49.000 TL'lik beyan sınırının belirlenmesinde birden çok gelir unsuru birlikte değerlendirilir.

Örnek:

Stopaja Tabi İşyeri Kirası	: 36.000 TL
Eurobond Faiz Geliri	: 30.000 TL
Beyan Edilecek Gelir	: 66.000 TL

Yukarıdaki örnekte; her bir gelir unsuru tek başına 49.000 TL'nin altında kalmakla birlikte, beyan sınırının belirlenmesinde her iki gelir unsuru toplanır ve 49.000 TL'yi aşıyorsa, beyan sınırını aşan kısmı değil tamamı beyan edilir.

Aynı şekilde; 2.600 TL'lik beyan sınırı da birden çok gelir unsuru toplanarak belirlenir.

Kar payı vergilemesi:

- Tam mükellef kurumlardan elde edilen temettü ve kâr paylarının yarısı, beyan sınırı olan 49.000 TL'yi aştığı takdirde tamamı değil, sadece yarısı beyana tabidir. Örneğin; 120.000 TL'lik brüt kâr payının yarısı olan 60.000 TL, 2020 yılı için belirlenen 49.000 TL'lik sınırı aştığından beyana tabi olup, beyan edilecek tutar 120.000 TL değil, 60.000 TL olacaktır.
- Tam mükellef kurumlardan elde edilen temettü ve kâr paylarının tamamı üzerinden %15 oranında gelir vergisi stopajı yapılır. Örneğin; 2020 yılında elde edilen 120.000 TL'lik kâr payı için beyana tabi tutar 60.000 TL olmasına karşılık, kâr payı ödemesi sırasında 120.000 TL üzerinden %15 oranında stopajı yapılacaktır. Ancak; beyan edilen gelir için hesaplanan vergiden stopajın tamamı mahsup edilecektir.

C. UYGULAMA ÖRNEKLERİ

I) Sadece Ücret Gelirinin Bulunması

1) Tek İşverenden Alınan Ücretlerde

Önceki bölümlerde açıklandığı üzere; tek işverenden aldığı **yıllık ücret matrahları toplamı 600.000 TL'yi aşan** ücretliler yıllık Gelir Vergisi beyannamesi vermek zorundadır.

Tek işverenden elde ettiği ücret gelirini beyan etmek zorunda kalan mükellefler için ek bir vergi çıkmamaktadır. Çünkü; yıl içinde kendisinden tevkif yoluyla kesilen vergiler aynı tarife göre vergilendirilerek ödenmiştir.

Buna karşılık, ücretlinin;

- Beyan edilen gelirin %15'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını (2020 yılı için 35.316 TL) aşmamak koşuluyla; kendisine, eşine ve küçük çocuklarına ait birikim priminin alındığı hayat sigortası poliçeleri için ödediği primlerin %50'si ile ölüm, kaza, sağlık, hastalık, sakatlık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için ödenen primlerin tamamını,
- Beyan edilen gelirin %10'unu aşmamak ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti olan kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmek koşuluyla; kendisine, eşine ve küçük çocuklarına ait eğitim ve sağlık harcamalarını,
- GVK. 89'uncu maddesinin sekizinci bendine göre yapılan sponsorluk harcamalarını,
- Türkiye Kızılay Derneği, Türkiye Yeşilay Cemiyeti, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, TÜBİTAK, TSK Güçlendirme Vakfı ve üniversitelere yapılan bağışların tamamını,
- Beyan edilen gelirin %5'i ile sınırlı olarak; Belediyelere, kamu yararına çalışan derneklere ve Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflara yapılan bağışları,

vergi matrahından indirmesi mümkündür.

Bu durumda; tek işverenden elde ettiği ücret gelirini beyan etmek zorunda kalan ve yukarıda sayılan giderleri bulunan mükelleflerin vergi iade hakkı doğacaktır. Söz konusu tutar Gelir Vergisi beyannamesinin verilmesini takiben Vergi Dairesi'nden geri istenecektir.

2) Birden Fazla İşverenden Alınan Ücretlerde

2020 takvim yılı içinde, birden fazla işverenden alınan ücretlerin beyana tabi olması için;

- Tüm ücret gelirleri toplamının 600.000 TL'nin üzerinde olması veya
- Toplamı 600.000 TL'yi geçmemekle birlikte, birinciden sonraki işverenden alınan ücretler toplamının 49.000 TL'yi aşması,

koşullarından birinin gerçekleşmesi gerekmektedir.

Birinci işverenden alınan ücretin hangisi olacağı ücretli tarafından serbestçe belirlenecektir.

Örnek: Birinci işverenden 575.000 TL ve ikinciden 40.000 TL ücret geliri elde eden mükellef, toplamda 600.000 TL üzerinde ücret geliri elde ettiğinden, her iki ücretin toplamı olan 615.000 TL üzerinden yıllık gelir vergisi beyanamesi verecektir.

Örnek: Birinci işverenden 500.000 TL, ikinciden 40.000 TL ve üçüncüden 20.000 TL ücret geliri elde eden mükellefin toplam yıllık ücret geliri 600.000 TL'nin altında kalmakla birlikte; ikinci ve üçüncü işverenlerden aldığı ücretlerin toplamı ($40.000+20.000=60.000$) 49.000 TL'nin üzerindedir. Bu durumda; birinci işverenden alınan ücret de dahil edilerek 560.000 TL üzerinden beyanname verilecektir.

Örnek: Birinci işverenden 580.000 TL, ikinciden 30.000 TL ve üçüncüden 15.000 TL ücret geliri elde eden mükellefin; birinci işverenden aldığı ücret 600.000 TL'nin altında kalmakta, ayrıca, birinciden sonraki işverenlerden alınan ücretler toplamı da ($30.000 + 15.000 = 45.000$) 49.000 TL'yi aşmamaktadır. Ancak; tüm işverenlerden aldığı yıllık ücretler toplamı ($580.000 + 30.000 + 15.000 = 625.000$) 600.000 TL'yi geçtiğinden, tamamı beyana tabi tutulacaktır.

Ücret gelirlerini beyan eden mükellefler, vergi matrahının tespitinde önceki bölümde sayılan giderleri indirim konusu yapabilecektir.

II) Ücret Gelirinin Yanında Beyana Tabi Diğer Gelirlerin Bulunması

1) Ücret ve Gayrimenkul Sermaye İradı

a) Ücretle Birlikte Konut Kira Geliri Var mı?

2020 takvim yılı içinde elde edilen konut kira gelirinin 6.600 TL'yi aşması halinde yıllık gelir vergisi beyanına tabidir.

Ancak; ücret, kira, menkul sermaye iradı gelirleri toplamı 180.000 TL'yi aşanlar bu istisnadan yararlanamaz.

Konut kira gelirlerinin indirimlerden sonra kalan tutarı üzerinden vergilendirme yapılacağından, gider yönteminin seçimi önem kazanmaktadır.

Kira gelirlerinden yapılacak indirimler için 2 yöntemden biri seçilecektir:

Götürü Yöntem: Bu yöntemi seçen mükellefler, gerçek giderlere karşılık olmak üzere kira gelirlerinin %15'ini götürü olarak indirebilirler.

Örneğin; yıllık 100.000 TL kira geliri olan bir mükellef, bu gelirin 15.000 TL'lik kısmını herhangi bir belgeye dayandırmaksızın gider olarak indirebilecektir.

Götürü gider yöntemini seçenler (2) yıl geçmedikçe, aşağıda açıklanan gerçek gider yöntemine dönemezler.

Gerçek Gider Yöntemi: Kiraya verilen konutun yıllık kira gelirinin %15'inden fazla indirilebilir gerçek gideri varsa, bu yöntem seçilerek daha az vergi ödenebilmektedir. Çünkü, bu yöntemi

seçen mükellefler, kiraya verdikleri konut için ödenen;

- Kredi ile alınmış ise kredi faiz giderlerini,
- Aydınlatma, ısıtma, su ve asansör giderlerini
- DASK dahil, sigorta giderlerini,
- Emlak vergisi dahil, diğer vergi ve harçlar ile belediyelere ödenen harcamalara katılma paylarını,
- Isı yalıtım ve enerji tasarrufu sağlamaya yönelik harcamaları,
- Bakım, onarım ve yönetim giderlerini,

kira hasılatından indirebileceklerdir. Ayrıca;

- Kiraya verilen (1) adet konutun iktisap tarihinden itibaren (5) yıl süreyle satın alma bedelinin %5'i (Örneğin; 1.000.000 TL'ye satın alınarak kiraya verilen bir konutun beyana tabi kira hasılatından beş yıl süreyle 50.000 TL indirilebilecektir. İndirim uygulaması sadece (1) adet konut için geçerli olup, işyerleri bu uygulamadan yararlanamaz),
- Konutları kiraya verenlerin kira ile oturdukları konut veya lojmanların kira bedeli,

vergiye tabi kira gelirisinin tespitinde gider olarak dikkate alınabilecektir.

Yukarda belirtilen giderlere ilişkin masraf belgelerinin beyannameye eklenmesi zorunlu olmamakla birlikte, beş yıl süreyle (2020'nin kira beyanları için 2025'in sonuna kadar) saklanarak olası bir incelemede yetkililere ibraz edilmesi gerekmektedir.

Ücretle birlikte konut kira gelirini beyan eden mükellefler, "ücret gelirisinin beyanı" bölümünde sayılan giderleri de (eğitim, sağlık ve sponsorluk harcamalar, şahıs sigorta primleri, yardım ve bağışlar vb.) beyan edilen giderden indirebileceklerdir.

Diğer taraftan; ücret gelirisinin kira geliri ile birlikte beyanında, kira geliri sağlanan konutun indirilebilir giderler toplamının kira hasılatından fazla olması halinde, gider fazlası kısım ücret gelirinine mahsup edilemez.

İndirilebilir giderlerin kira gelirinden fazla olması nedeniyle doğan zararlar beş yılı geçmemek üzere gelecek yıllarda elde edilen kira gelirlerinden indirilebilir.

Ancak; iktisap edilen konut bedelinin %5'i ve kiraya verenlerin kira ile oturdukları ev için ödedikleri kiralar nedeniyle doğan zararlar gider fazlası sayılmaz.

Ücret geliri ile birlikte beyan edilen konut kira geliri üzerinden hesaplanan vergiden, yıl içinde ücret gelirleri için yapılan stopajlar mahsup edilecektir.

b) Kira Geliri Sağlanan Konut Kredi ile mi Alındı?

Kira gelirisinin beyanında gerçek gider yöntemini seçmiş olan mükellefler kredi ile aldıkları konutlarını kiraya verdiklerinde, kredi taksiti içinde ödedikleri faizleri de kira gelirinden indirebilirler.

Böylece; vergiye tabi kira gelirinin saptanmasında hem önceki bölümde sayılan giderler hem de kredi için ödenen faiz giderleri kira hasılatından düşmüş olacaktır.

Ayrıca; ödenmiş kredi faizlerinin toplamı kira gelirinden fazlaysa, bu tutar “gider fazlası” olarak da kabul edilmektedir. Bunun sonucu; kira gelirinden indirilemeyen tutar, gelecek yıllara devredilebileceği gibi aynı beyannamede yer alan ücret gelirine de mahsup edilebilecektir.

c) Ücretle Birlikte İşyeri Kira Geliri Var mı?

2020 takvim yılı içinde elde edilen işyeri kira gelirlerinde;

- Vergi stopajına tabi tutulan işyeri kirasının yıllık brüt toplamı 49.000 TL'yi aşıyorsa,
- Vergi stopajı yapılmayan işyeri kira toplamı 2.600 TL'yi geçiyorsa,

beyana tabi tutulacaktır.

İşyeri kira gelirleri üzerinden, kira ödemesini yapanlar tarafından %20 oranında gelir vergisi stopajı yapılmaktadır.

Beyan sınırının hesaplanmasında **brüt** tutar esas alındığından, **net** 39.200 TL'yi aşan işyeri kira gelirleri beyana dahil edilecektir.

İşyeri kira gelirlerinin beyan sınırını aşan kısmı değil, tamamı beyan edilmektedir.

Örnek:

-Ücret Gelirleri Toplamı : 750.000 TL
-İşyeri Kirası (stopajlı) : 60.000 TL

Beyan Edilecek Toplam Gelir : 810.000 TL

Stopajlı işyeri kira geliri beyan sınırı olan 49.000 TL'yi aşmaktadır. Bu nedenle, ücretle birlikte tamamı beyan edilecektir.

Stopajlı işyeri kira geliri beyan sınırının altında kalsa bile, 2.600 TL'nin üzerinde olan stopajsız kira gelir tamamı beyana dahil edilecektir.

Örnek:

-Ücret Gelirleri Toplamı : 750.000 TL
-İşyeri Kirası (stopajlı) : 40.000 TL
-İşyeri Kirası (stopajsız) : 5.000 TL

Beyan Edilecek Toplam Gelir : 755.000 TL

Yukarıdaki örnekte, beyan sınırının altında kalan stopajlı işyeri kira geliri beyana dahil edilmeyecektir.

Buna karşılık; 2.600 TL'lik beyan sınırını aşması nedeniyle stopajsız kira gelirinin tamamı beyana dahil edilecektir.

Ücret geliri ile birlikte beyan edilen işyeri kira geliri üzerinden hesaplanan vergiden, yıl içinde ücret gelirlerinden ve kira ödemesinden yapılan stopajlar mahsup edilecektir.

d) Kira Geliri Sağlanan İşyeri Kredi ile mi Alındı?

Kredi ile alınan işyerinin kiraya verilmesi halinde, kredi taksiti içinde ödenen faizler kira gelirinden indirilebilecektir.

Ayrıca; kira gelirini aşan faiz giderlerinin de “gider fazlası” olarak da kabul edilmesi mümkün bulunmaktadır.

Bunun dışında; vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılacak giderler, önceki bölümlerde açıklanan aynı gider unsurlarından oluşmaktadır.

e) Ücretle Birlikte Konut ve İşyeri Kira Geliri

Beyana tabi ücret geliri bulunan mükellefin hem konut hem de işyeri kira geliri varsa;

- Konut kira gelirinin 6.600 TL'lik beyan sınırını aşan kısmı,
- Tek başına veya konut kira geliri ile birlikte toplandığında (6.600 TL'lik istisna tutarı düşülerek) 49.000 TL'lik beyan sınırını aşan stopajlı işyeri kirası,

ücret geliri birlikte beyan edilecektir.

Geliri 180.000 TL'yi aşanlar 6.600 TL'lik konut kira geliri istisnasından yararlanamaz.

Stopajlı işyeri kira geliri beyan sınırını aşarsa tamamı beyan edilir.

Örnek:

-Toplam Ücret Geliri : 700.000 TL

-Konut Kira Geliri : 50.000 TL

-Stopajlı İşyeri Kira Geliri : 40.000 TL

Beyana Tabi Toplam Gelir : 790.000 TL

İşyeri kira geliri beyan sınırının (49.000 TL) altında kalmakla birlikte konut kirası ile toplandığında bu sınırı aşmaktadır. Bu nedenle, tamamı beyana dahil edilecektir. Ayrıca, mükellefin geliri 180.000 TL'yi aştığından konut kira gelirine istisna uygulanmayacaktır.

Diğer taraftan; vergi matrahının tespitinde beyana tabi toplam gelirden önceki bölümlerde sayılan tüm giderler indirildikten sonra hesaplanan vergiden, yıl içinde kesinti yoluyla ödenen ücret ve kira stopajları mahsup edilecektir.

2) Ücret ve Stopajlı Menkul Sermaye İradı

a) Ücretle Birlikte Temettü Geliri Var mı?

Tam mükellef kurumlardan elde edilen temettü ve kâr payının yarısı gelir vergisinden istisna olup, istisnadan sonra kalan tutar 2020 yılı için 49.000 TL'yi aştığı takdirde beyana tabi tutulacaktır.

Örneğin; 120.000 TL'lik kâr payının yarısı olan 60.000 TL, 2020 yılı için belirlenen 49.000 TL'lik sınırının üzerinde olup, beyan edilecek tutar 120.000 TL değil, 60.000 TL olacaktır.

Beyan sınırının hesaplanmasında gelirin **brüt** tutarı esas alındığından, 2020 yılında **net** 83.300 TL'yi (brüt 98.000 TL) aşan temettü ve kâr payı geliri elde edenler, bu gelirlerinin yarısını brüt tutar üzerinden beyana dahil edeceklerdir.

Örnek:

-Toplam Ücret Geliri	:	800.000 TL
-Net Temettü Geliri	:	1.700.000 TL
-Vergi Stopajı	:	300.000 TL (2.000.000 x %15)
-Brüt Temettü Tutarı	:	2.000.000 TL
-Beyana Tabi Temettü	:	1.000.000 TL
Beyana Tabi Toplam Gelir	:	1.800.000 TL

Örnekte görüldüğü üzere; net 1.700.000 TL temettü geliri elde eden mükellef, bunun yarısı olan 850.000 TL'yi değil, brüt tutarı olan 1.000.000 TL'yi ücret geliri ile birlikte beyana dahil edecektir.

Beyana tabi ücret geliri bulunan mükellefler beyan sınırını aşan temettü ve kâr payı gelirlerini ücret gelirleri ile birlikte beyan edeceklerdir.

Beyana tabi toplam gelirden, indirim konusu yapılabilecek giderlerin düşülmesinden sonra hesaplanan vergiden, ücret stopajları ile toplam temettü üzerinden kesilen 300.000 TL'lik gelir vergisinin mahsubu yapılabilecektir.

Diğer taraftan; ücret gelirlerinin beyan durumu kendi içinde değerlendirildiğinden, temettü gelirleri ile ilgili beyan sınırının belirlenmesinde dikkate alınmaz. Yani; başka bir gelir unsuru yoksa, yarısı 49.000 TL'yi aşmayan temettü geliri beyan edilmez.

Örnek:

-Toplam Ücret Geliri	:	700.000 TL
-Net Temettü Geliri	:	76.500 TL
-Vergi Stopajı (90.000*%15)	:	13.500 TL
-Brüt Temettü Tutarı	:	90.000 TL
-İstisna Tutarı	:	45.000 TL
-İstisna Dışında Kalan Gelir	:	45.000 TL
Beyana Tabi Toplam Gelir	:	700.000 TL

Ücret geliri, beyan sınırı olan 600.000 TL'yi aştığından yıllık beyana tabi tutulacaktır.

Brüt temettü gelirinin yarısı ise beyan sınırı olan 49.000 TL'nin altında kaldığından ücret geliri ile birlikte beyana dahil edilmeyecektir. Çünkü; ücret gelirleri, temettü gelirleri ile ilgili beyan

sınırının belirlenmesinde dikkate alınmamaktadır.

Buna karşılık; izleyen bölümlerde açıklandığı üzere, **49.000 TL'lik beyan sınırının belirlenmesinde; stopajlı kira gelirleri, Eurobond faizleri gibi gelir unsurları da toplama dahil edilmektedir.**

Örnek:

-Toplam Ücret Geliri	:	500.000 TL (Tek İşverenden Alınmaktadır)
-Net Temettü Geliri	:	76.500 TL
-Vergi Stopajı (90.000 x %15)	:	13.500 TL
-Brüt Temettü Tutarı	:	90.000 TL
-İstisna Tutarı	:	45.000 TL
-İstisna Dışında Kalan Gelir	:	45.000 TL
-T.C. Eurobond Faiz Geliri	:	30.000 TL
Beyana Tabi Toplam Gelir	:	75.000 TL

Tek işverenden elde edilen ücret geliri; 600.000 TL'nin altında kalması ve beyan durumunun diğer gelir unsurlarından bağımsız olması nedeniyle beyan edilmeyecektir.

Buna karşılık; brüt temettü gelirinin yarısı 49.000 TL'nin altında kalmakla birlikte, Eurobond faiz geliri ile toplandığında beyan sınırını aştığından, Eurobond faizi ile toplanarak beyan edilecektir.

Bu örneğe göre beyan edilen gelirden, yasada belirlenen oran ve tutarlarda mükellefin kendisi, eşi ve çocuklarına ait eğitim, sağlık ve sponsorluk harcamaları, şahıs sigorta primleri, yardım ve bağışlar vb. harcamaların indirilmesinden sonra hesaplanan vergiden brüt temettü gelirinin tamamı üzerinden kesilen 13.500 TL'lik gelir vergisi stopajı mahsup edilebilecektir.

b) Ücretle Birlikte Eurobond Faiz Geliri Var mı?

Hazine, Bankalar veya diğer şirketlerin yabancı para biriminden yurt dışında ihraç ettikleri Eurobondlardan elde edilen faizler, Gelir Vergisi Kanunu açısından "Menkul Sermaye İradı" olarak kabul edilmektedir.

Yabancı para cinsinden tahakkuk eden Eurobond faizleri; kupon tahsilatlarında veya vade sonunda (itfada) elde edilmektedir.

Eurobondların itfadaki anapara kur farkı vergiye tabi değildir.

2020 yılında toplam 49.000 TL'yi aşan Eurobond faiz geliri beyana tabidir. Beyan sınırının belirlenmesinde, faiz tahsilatlarının yapıldığı tarihteki TCMB döviz alış kuru esas alınmaktadır.

Hazine Eurobond'larından elde edilen faiz gelirleri %0 oranında vergiye tabi olmakla birlikte, özel sektörün ihraç ettiği Eurobondların vadesi; 1 yıla kadar ise %7, 1-3 yıl arası ise %3 ve 3 yıldan fazla ise %0 oranında gelir vergisi stopajı uygulanarak kupon ödemesi yapılmaktadır. Ancak; kaynağından yapılan kesinti tutarı, yıllık beyan sonucu hesaplanan vergiden mahsup edilebilmektedir.

Örnek:

-Toplam Ücret Geliri	:	900.000 TL
-Eurobond Faiz Geliri	:	80.000 TL
Beyana Tabi Toplam Gelir	:	980.000 TL

Ücret geliri 600.000 TL'yi aştığından beyana tabidir.

Eurobond faiz geliri 49.000 TL'nin üzerinde olduğundan, ücret geliri ile toplanarak beyan edilecektir.

Eurobondların itfasındaki iskonto tutarı da vergi mevzuatı yönünde "faiz geliri" sayılmaktadır.

Eurobondun vadesinde itfası halinde, faiz geliri şöyle bulunur:

Örnek:

-Alış Bedeli	:	84.500 USD
-İtfa Tutarı	:	100.000 USD
-Kazanç	:	15.500 USD
-İtfa Tarihindeki Kur	:	1 USD=7,780 TL
Faiz Geliri (15.500 x 7,80)	:	120.900 TL

Elde edilen faiz geliri, beyan sınırı olan 49.000 TL'den fazla olduğu için tamamı beyan edilecektir.

2020 yılı içerisinde gerek kupon tahsilatı gerekse bono itfasında elde edilen Eurobond faiz gelirleri toplamı 49.000 TL'yi aştığı takdirde, varsa beyana tabi ücret gelirleri birlikte toplanarak beyannameye dahil edilir.

Beyan edilen gelirden önceki bölümlerde sayılan giderler indirildikten sonra hesaplanan vergiden, varsa Eurobond faizleri üzerinden yapılan gelir vergisi stopajları (özel sektör tarafından ihraç edilen 3 yıldan kısa vadeli bonolarda vadeye göre %7 ve %3 oranında stopaj yükü bulunmaktadır) mahsup edilebilecektir.

c) Ücretle Birlikte Hem Temettü Geliri Hem de Eurobond Faiz Geliri Var mı?

Beyana tabi ücret geliri bulunan mükellefin, temettü ve Eurobond faiz geliri de varsa; temettü gelirinin yarısı ile Eurobond faizi toplamı 49.000 TL'yi aştığı takdirde, ücretle birlikte beyan edilecektir.

Örnek:

-Toplam Ücret Geliri	:	800.000 TL
-Net Temettü Geliri	:	51.000 TL
-Vergi Stopajı (60.000 x %15)	:	9.000 TL
-Brüt Temettü Tutarı	:	60.000 TL
-İstisna Tutarı	:	30.000 TL
-İstisna Dışında Kalan Gelir	:	30.000 TL
-T.C. Eurobond Faiz Geliri	:	40.000 TL
Beyana Tabi Toplam Gelir	:	870.000 TL

Brüt temettü gelirinin yarısı 49.000 TL'lik istisna sınırının altında kalmakla birlikte, Eurobond faiz geliri ile birlikte toplandığında (30.000 + 40.000 = 70.000 TL) beyan sınırını aşmaktadır. Dolayısıyla; her iki gelir unsuru da ücret geliri ile birlikte beyannameye dahil edilecektir.

Beyan edilen toplam gelirden Kanunda belirtilen giderler indirildikten sonra hesaplanan vergiden brüt temettü gelirinin tamamı üzerinden kesilen 9.000 TL'lik vergi stopajı mahsup edilebilecektir.

3) Ücretle Birlikte Stopajlı Menkul ve Gayrimenkul Sermaye İradı

Temettü Geliri ve Eurobond Faiz Gelirinden Başka İşyeri Kira Geliri de Var mı?

Ücret gelirini beyan etmek zorunda olan mükellefin; 2020 yılı içinde elde ettiği;

- Brüt temettü gelirinin yarısı,
- Eurobond Faiz Gelirleri,
- İşyeri Kira Geliri

tek başına veya birlikte toplandığında 49.000 TL'yi aşıyorsa, ücret geliri ile birlikte tamamının beyan edilmesi gerekir.

Örnek:

-Toplam Ücret Geliri	:	700.000 TL
-Net Temettü Geliri	:	30.000 TL
-Vergi Stopajı (40.000 x %15)	:	6.000 TL
-Brüt Temettü Tutarı	:	40.000 TL
-İstisna Tutarı	:	20.000 TL
-İstisna Dışında Kalan Gelir	:	20.000 TL
-Eurobond Faiz Geliri	:	25.000 TL
-İşyeri Kira Geliri (stopajlı)	:	35.000 TL
Beyana Tabi Toplam Gelir	:	780.000 TL

Yukarıdaki örnekte; ücret dışındaki diğer gelir unsurları tek başına 49.000 TL'nin altında kalmakla birlikte, toplamı (20.000 + 25.000 + 35.000 = 80.000 TL) beyan sınırını aştığından, beyannameye dahil edilecektir.

Beyana tabi toplam gelirden Kanuna göre gider sayılan harcamalar indirildikten sonra hesaplanan vergiden, ücret, kira, temettü ve varsa Eurobond stopajları mahsup edilecektir.

4) Ücret ve Stopaja Tabi Tutulmamış Menkul Sermaye İradı

a) Ücretle Birlikte Yurt Dışı Bankalardan Elde Edilen Faiz ve Repo Geliri Var mı?

Yurt dışındaki Bankalardan elde edilen mevduat faizleri ve repo gelirleri Türkiye'de gelir vergisi stopajına tabi değildir.

Söz konusu gelirler vergi mevzuatı yönünden menkul sermaye iradı sayılmaktadır.

2020 yılı içinde, ayrı ayrı veya birlikte toplandığında 2.600 TL'yi aşan yurt dışı Banka mevduat faizi veya repo gelirlerinin tamamı beyan edilecektir.

Ücret geliri için beyanname verecek mükelleflerin 2.600 TL'yi aşan yurt dışı Banka mevduat faizi veya repo gelirlerini de beyana dahil etmeleri gerekir.

Kıyı Bankacılığından (off-shore bankacılık) elde edilen faiz gelirleri için de aynı hükümler uygulanır.

Ücretle birlikte beyan edilen toplam gelirden Kanunen gider sayılan ödemeler indirilir. Bu suretle hesaplanan vergiden, ücret stopajları ile yurtdışında ödenen vergiler (Gelir İdaresi Başkanlığı uygulamaları doğrultusunda) mahsup edilir.

b) Ücretle Birlikte Yabancı Şirket Hisse Senedi Temettü Geliri Var mı?

Yurt dışında yerleşik şirketlerin hisse senetlerinden elde edilen temettü gelirleri de menkul sermaye iradı olup, bu kâr paylarına, tam mükellef kurumlardan elde edilenlerde olduğu gibi %50 oranında istisna uygulanmaz.

Dolayısıyla; 2020 yılı içinde 2.600 TL'yi aşan yurt dışı hisse senedi temettü gelirlerinin tamamı beyan edilecektir.

YP hisse senedi kâr payı tutarı, yatırımcının yabancı ülkedeki banka hesabına alacak kaydedildiği günün TCMB döviz alış kuru ile TL'ye çevrilerek beyana dahil edilir. Gelirin elde edilmesi açısından paranın ülkemize getirilmesi şart değildir.

Ücret gelirini beyan etmek durumunda olan mükelleflerin, 2.600 TL'yi aşan YP hisse senedi temettü gelirleri beyana dahil edilerek, toplam gelirden Kanunda belirtilen indirimler düşülmek suretiyle vergi hesaplanır. Ödenecek vergiden ücret stopajlarının yanı sıra, yurtdışında ödenen vergiler de (Gelir İdaresi Başkanlığı'nın kural ve uygulamaları doğrultusunda) mahsup edilir.

Diğer taraftan;

- Her türlü alacak faizleri,
- Yabancı ülkelerde çıkarılan bonoların faizi,
- Yabancı ülke yatırım fonları/yatırım ortaklıkları gelirleri,
- Yabancı ülkelerdeki vadeli işlemler ile türev ürünlerden elde edilen gelirler

tek başına veya birlikte 2.600TL'yi aştığı takdirde, yıllık gelir vergisi beyannamesine dahil edilecektir.

5) Ücret ve Değer Artışı Kazancı

Gelir Vergisi Kanunu'nun 80'inci maddesinde; "**değer artışı kazancı**" olarak kabul edilen gelirler sayılmıştır.

Bu gelirlerden biri de "**menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından doğan kazançlar**" olup, GVK. geçici 67'nci madde kapsamında stopaja tabi tutulanlar hariç, bu kazançların tutarı ne olursa olsun yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyanı zorunludur.

Ücret geliri için beyanname vermek zorunda olan mükellefler, aşağıda bölümler halinde açıklanan menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçlarının alım-satım kazançlarını yıllık gelir vergisi beyannamesine dahil edeceklerdir.

a) Ücretle Birlikte Eurobond Alım-Satım Kazancı Var mı?

Bireysel yatırımcıların 2020 takvim yılı içerisinde gerçekleştirdikleri Eurobond alım satım kazançlarının tutarı ne olursa olsun beyan edilecektir.

Eurobond alım-satımı döviz cinsinden gerçekleştiğinden, kazancın tespiti için alım ve satım tarihlerindeki kurların TL'ye çevrilmesi gerekir. Dolayısıyla; kur farkları da alım satım matrahının içerisinde yer alarak vergilenmektedir. Buna karşılık; itfadaki kur artışı vergilenmediğinden, yatırımcının itfayı beklemesi daha kazançlı olabilmektedir.

Eurobondların satış kazancı şu şekilde hesaplanmaktadır:

- Alış ve satış bedeli; alım ve satım tarihlerindeki kurlardan TL'ye çevrilir.
- Alım ve satım tarihleri arasındaki dönemde ÜFE artış oranı %10 ve üzerinde çıkarsa, alış maliyeti bu oran kadar artırılır.
- Endekslemede menkul kıymetin alındığı ay dâhil, satıldığı ay hariç tutulur.
- Artırılan maliyet ile satış bedeli arasındaki gelir, tutarı ne olursa olsun beyan edilir.
- Gelir vergisi tarifesine göre vergi hesaplanır.

Satış kazancının TL bazında gerçekleştiği kabul edilmektedir. Bu nedenle, döviz bazında zarar çıksa bile TL olarak hesaplanan kazanç beyana dahil edilecektir.

Aynı yıl içinde gerçekleşen Eurobond satış zararı ile kazanç tutarları birbirine mahsup edilerek net kazanç üzerinden vergi ödenmektedir.

Yurt dışı menkul kıymet satış zararı da mahsup işlemine dahil edilebilir. Ancak; zarar mahsubu aynı yıl içindeki diğer gelir unsurlarından yapılamaz. Örneğin Eurobond satış zararı; Eurobond faiz geliri ve kira gelirinden mahsup edilemez.

Buna karşılık; aynı yıl içindeki menkul kıymet zararının, gelecek 5 yıl içinde aynı mahiyetteki menkul kıymet (**hisse senedi, yatırım fonu, bono vb.**) satış kazançlarından indirilebilmesine

engel yasal bir hüküm bulunmamaktadır.

Diğer taraftan; Türk özel sektör şirketlerin yurt dışında ihraç ettiği tahvillerin alım-satım kazancının beyan durumu da Hazine ihraçlı Eurobond alım satım kazançları ile aynıdır.

b) Ücretle Birlikte Yabancı Şirketlerin Hisse Senedi Alım-Satım Kazancı Var mı?

Borsa İstanbul'da işlem gören tam mükellef kurumlara ait hisse senetlerinden elde edilen kazançlar için gelir vergisi hesaplanmadığı halde, yurt dışındaki borsalarda işlem gören hisse senetlerinin alım-satımından elde edilen gelirler "**değer artış kazancı**" olarak beyana tabidir.

Elde edilen alım-satım kazancından herhangi bir istisna veya kazancın belli bir tutarı aşma koşulu olmadığından, tamamı beyana dahil edilir.

Beyana dahil edilecek alım-satım kazancının tespitinde, Eurobond satış kazancının hesaplanması ile ilgili kurallar aynen uygulanır.

Diğer taraftan;

- Yabancı ülkelerdeki bonoların alım-satım kazançları,
- Yurt dışında işlem gören yatırım fonları alım-satım kazançları,

yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda "**değer artış kazancı**" olarak beyana tabi tutulmaktadır.

D. YURT DIŞINDA ELDE EDİLEN GELİRLER

Tam mükellef statüsündeki gerçek kişiler Türkiye içinde ve yurt dışında elde ettikleri gelirlerin tamamı üzerinden Türkiye'de vergilendirilirler.

İkametgâhı Türkiye'de bulunanlar veya bir takvim yılı içinde Türkiye'de devamlı olarak altı aydan fazla oturdukları için Türkiye'de yerleşmiş sayılan kişiler Türk Vergi Mevzuatı açısından "Tam Mükellef" statüsündedir.

Bu statüdeki kişilerce bir takvim yılı içinde elde edilen yurt içi ve yurt dışı gelirlerin toplamı, yıllık beyanname ile Mart ayında Türkiye'de kişinin ikametgâhının bulunduğu yerdeki Vergi Dairesine beyan edilir ve artan oranlı vergi tarifesine göre %15'ten başlanarak %40 oranına kadar vergi ödenir.

Yurt dışında elde edilen hangi gelirler bahsettiğimiz vergi kuralları kapsamındadır?

Yurt dışı finansal piyasalardan elde edilen aşağıdaki gelirler Türkiye'de yıllık esasta gelir vergisine tabidir.

Türkiye'de vergilendirme sırasında varsa yurt dışında ödenen vergiler mahsup edilir.

- Yurt dışındaki Bankalardan elde edilen mevduat faizi, repo faizi,
- Yabancı ülkelerin çıkardığı bonoların faiz ve satış kazançları,
- Türkiye Hazinesi'nin çıkardığı Euro Bond faiz gelirleri ve satış kazançları,
- Türk özel sektör şirketlerin yurt dışında ihraç ettiği tahvillerin faiz gelirleri ve alım-satım kazançları,
- Yabancı devletler ile yurt dışında kurulmuş şirketlerin çıkardığı bonoların faiz ve satış kazançları,
- Yabancı ülkelerdeki şirketlerin hisse senetlerinden elde edilen kar payları ile hisse satış kazançları,
- Yabancı ülkelerde kurulmuş olan yatırım fonları gelirleri,
- Yurt dışındaki sigorta poliçe/sözleşmesi gelirleri,
- Yabancı ülkelerdeki vadeli işlemler ile türev ürünlerden elde edilen gelirler (Yurt dışındaki finansal kuruluşlarda yapılan Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmeleri, Yurtdışı Fark Kontratları ve benzeri diğer vadeli işlem/türev ürün kazançları),
- Yabancı ülkelerdeki yapılandırılmış ürünlerden elde edilen gelirler,
- Vergi cenneti olan ülkelerde kurulu şirket veya fonlardan temettü dağıtılmamış olsa dahi elde edilmiş sayılan kazançlar (Kontrol Edilen Yabancı Kurum=CFC uygulaması),

Yurt dışında elde edilen gelirler Türkiye'ye getirilsin veya getirilmesin, eğer yurt dışı kazanç kişinin o ülkedeki banka hesabına geçmişse Türkiye'de yıllık gelir vergisi beyanına tabi olacaktır. Örneğin, ABD Hazine Bono faiz kupon tahsilatı kişinin yabancı ülkedeki banka hesabına geçmiş ise bu para TR'ye transfer edilmese dahi gelir vergisine konu olacaktır.

CRS / Vergi Konularında Karşılıklı Olarak Otomatik Bilgi Değişimi Standardı

Görüldüğü üzere Türkiye'de yerleşik kişiler yurt dışında elde ettiği gelirler için Türkiye'de yıllık beyan sisteminde Gelir Vergisi öderler.

Bundan böyle yurt dışı hesaplardaki bilgilerin ilgili ülke Maliye otoritelerince paylaşımı söz konusudur. Dolayısıyla yıllık beyan gereği bu yönden de değerlendirilmelidir.

Bilindiği üzere, ülkeler uluslararası mükellefler nezdinde vergi kayıplarını önlemek amacıyla uluslararası bir iş birliğine imza atmışlardır. Bu anlaşma, OECD tarafından 13 Şubat 2014'te

“Common Reporting Standard” (CRS) adı altında kamuoyu ile paylaşılmıştır. Mevcut dönemde CRS’i uygulamayı taahhüt eden 100’ü aşkın sayıda ülke bulunmakta olup, Türkiye de bu ülkelerden biridir.

Bu çerçevede, Türkiye’deki finansal kuruluşların OECD Ortak Raporlama Standartları (CRS) çerçevesinde imzalanan milletler arası bilgi değişimi anlaşmaları gereği, hesap sahiplerinin vergi mukimliklerine ilişkin belirli bilgileri toplama ve Gelir İdaresi Başkanlığı’na (GİB) raporlama sorumlulukları bulunmaktadır. Burada bankalar sadece aracı olup, hükümetler arasındaki anlaşmalara göre hareket edilmektedir. GİB tarafından bu bilgilerin hangi ülkelerle paylaşacağına ise uluslararası anlaşmalar ve ülke politikaları çerçevesinde karar verilmektedir.

Konuya dair Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın paylaştığı son doküman GİB internet sitesinde bulunmaktadır. Söz konusu rehberde, yurtdışı mukimi olan veya ilişkisi bulunan müşterilerin finansal bilgilerinin 2019 yılı için (2020 yılında 2019 bilgileri paylaşılmaktadır) hangi ülkelerle hangi bilgilerin paylaşılacağı hususlarına açıkça yer verilmiştir. Almanya, Fransa, Hollanda, Belçika ve Avusturya Türkiye’nin 2019 yılına ait bilgilere ilişkin 2020 yılında yapılacak bilgi değişimi takvimine alınmamıştır. Bununla beraber, hükümet iradelerine göre paylaşım yapılan ülkeler listesinde güncellemeler olabileceği unutulmamalı ve gelişmeler takip edilmelidir.